

Kőrobbantás véletlenül utat nyitott az ostromosi hegy mélyének barlangrendszerébe, eddig ismeretlen, egyedülálló cseppkövek kincsestárába. Eddig öt termet tártak fel, szokatlan alakú, részben színes képződményekkel.

AZ OSTROMOS KINCSE

A CSEPPKŐ „ORGONA”, AZ „IKREK”

és a többi, szebbnél szebb képződmény alkotója a kőzetben átszivárgó víz, amely telítve van mészhíggyűléssel [$\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$]. A mennyezetén kibukkanó vízből az oldott CO_2 eltávozik, a CaCO_3 pedig kiválik és vékony gyűrűkben fölrakódik. A növekvő gyűrűkből keletkeznek tízezer évek alatt a cseppkőcsapok, a talajra hulló vízcseppek maradék CaCO_3 tartalmából pedig a csonkakúp alakú cseppkövek, kögyertyák. Összeérve oszlopokká válnak, mint itt az „ikrek” és hátul, az orgona sípjai. Az oszlopra dúsán rakódtak rá a barlangot időközben elöntő vízből kivált ásványi anyagok. A bal oldali oszlop lehámlott rétege „hegyitej” kiválásáról árulkodik

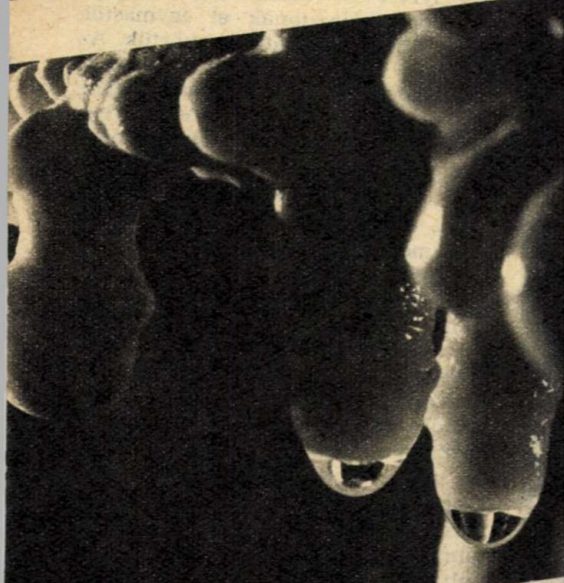

KÖGOMBÁK

a barlangot elárasztó átlóvízből kivált képződmények, a fal alsó részén

(Czajlik István és Cser Ferenc felvételei)

ÉVEZREDEK ÓTA REJTŐZŐ SZÉPSÉGEK

FENTRŐL LEFELÉ NÖVEKVŐ CSEPPKÖVEK

az egyik üreg mennyezetén. Mellettük, balra egy különleges alakú cseppkő

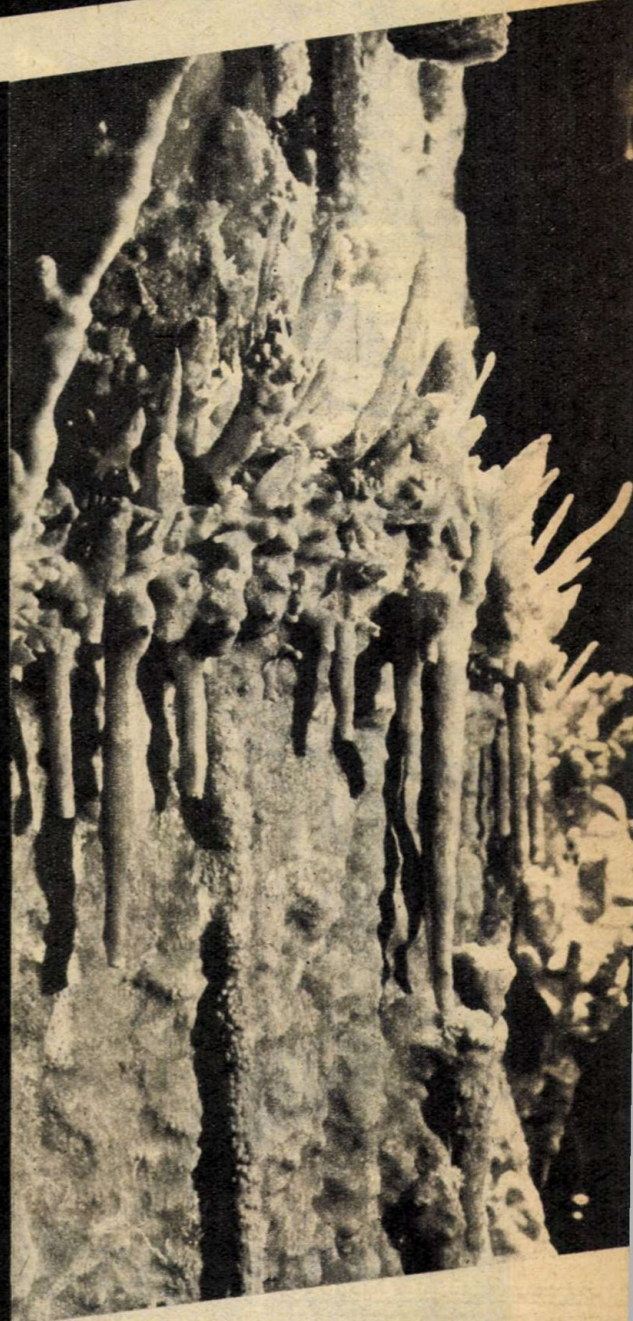
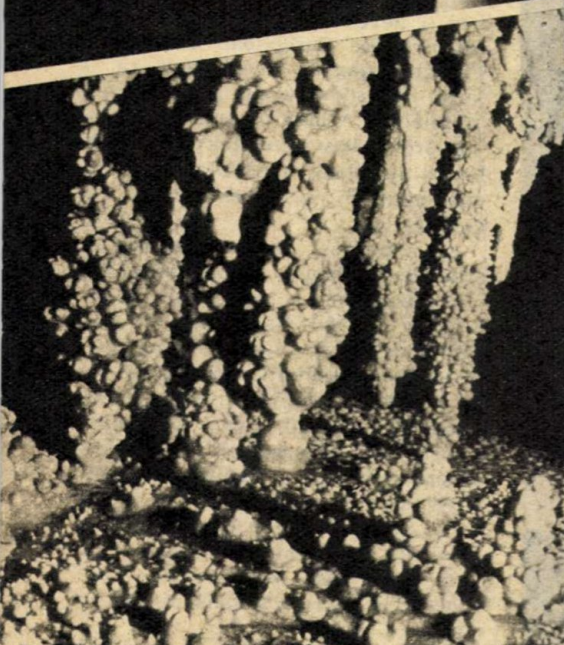
AZ ATLASZ

elnevezésű cseppkőoszlop arról tanúskodik, hogy itt dúsan csöpögött a mésztartalmú víz. „Szoknyája” egy hajdani vízszintet jelez. A víz felszínén kiváló CaCO_3 kérget rakott az oszlopra, majd a vízszint süllyedése után az oszlopon végigszivárgó víz a perem széléről lecsepegvé függőnyszerű képződményt alakított ki

MINT ROPPANT KUKORICACSŐ

vagy borsószemek tömege, olyan egyik-másik képződmény. Akkor keletkeztek, amikor a már kialakult cseppkővek ismét víz alá kerültek. Némelyik — például a középső oszlop — a vízelöntés elvonulása után, a csepegő vízből is tovább növekszik

MEREDEK sziklacsapáson kapaszkodunk fölfelé a Bodva völgyéből az Ostromos szakadékos, szirtes oldalában. A kúp alakú, 380 méter magas hegy mészkőtestét nagy kőbányaüzem bontja fölülről lefelé. A ritkás

fenyvesrel borított hegyoldal tele van szétdobált kőtömbökkel, a robbantások ereje hajigálta ide őket; pompás márványdarabokat üt ki belőlük a geológuskalapács.

Ilyen robbantás tárta föl az Ostromos tetején — véletlenül rést ütve egy üreg boltozatán — a hegy mé-

lyében rejtőz, rendkívüli cseppkőalakzatokhoz vezető lejáratot.

A földtörténet »fiatalabb« szakaiban az őstengerek üledékeinek lerakódásából született Ostromos roppant mészkőtömegét az idők folyamán hőforrások járták át meg át. A földkéreg mozgásai során megnyílt réseken nagy mélységből feltört forróvíz a hegy aljától a tetejéig barlangok egész sorát oldotta ki: a

AZ OSTROMOS KINCSE

FERDE CSEPPKÖVEK

az ostromosi barlang legféltettebb kincsei. Anyaguk a legújabb elmélet szerint a levegőben lebegő apró vízcseppekből (az aeroszorból) válik ki és rakódik le. A ferde cseppkötűn jól láthatók a frissen rátapadt vízcseppek

legelső szinten levő tavasbarlangokat —, amelyek csak gumicsónakon járhatók — már 1964 végén felfedezte a Pénzügyőrség barlangkutató csoportja. A legfelső szint barlangrendszerébe a véletlenül feltárt, kürtőszerű résen ereszkedünk alá.

A kürtő mintegy 5—6 méter mélységben terem mé tágul. De itt még minden rom, összevissza tört csepp-

kődarabok hevernek szerteszét. A következő termek egyre épebbek. Telve vannak cseppkövekkel, padozatukat szinte összefüggően borítja a fölbuborékoló hőforrások arragonit-szerű képződménye, a borsókő, a mennyezetet pedig páratlan formagazdagságú cseppkőalakzatok díszítik. Tágas fülkék jelzik a hévíz oldó munkáját, bennük is cseppkövek.

A termek egymásba fűződnek, van amelyiket oly sűrűn álló cseppkő-oszlopok választanak el egymástól, hogy alig tudunk átbújni köztük. Az álló és függő cseppkövek mellett gazdagon redőzött cseppkőfüggönyök, velencei csillárok csiszolt üvegdiszeire emlékeztető kristálycsoportok tűnnek fel, finom csipkehálózatok borítják a boltozatok sarkos íveit, a hófehértől a narancsvörösig a legmelegebb színekben.

Azután megjelennek a Magyarországon másutt sehol elő nem forduló puha cseppkövek bámulatos változatai, a képlékeny cseppkőalakzatok. Az egyik terem orgonasípokra emlékeztető cseppkőcsoportja ún. holdtejből, más néven hegyi tejből van: ezek a puha cseppkövek. A melegvízes előntés következtében a cseppkő-csapok külső része nagyon finom kristályszemekből álló, nagy víztartalmú, lágy tapintású ásványvá alakult át, amely hófehér és puha, innen a neve. Erre a rendkívül ritka ásványfélére Európában eddig csak Franciaországban bukkantak rá, s most itt csodálhatjuk az Ostromos belsejében. A lágy orgonasípokat bíborvörös vasvegyületek borítják, lámpáink libegő fényében úgy hatnak, mint rőt parázsból felcsapó lila lángnyelvek.

Az ostromosi barlang rendkívüli érdekessége, hogy a cseppköveket kialakulásuk után is újra és újra előntötte az alulról feltörő forróvíz, s a sima gyertyákra, csapokra, oszlopokra gombaszerűen ráakódtak különböző oldott ásványi anyagok. Ettől némelyik cseppkő olyan lett, mint egy roppant kukoricacső. Más cseppkőképződményekre túszerű kristályok tömege tapadt, s egyik-másik szinte az élősvénynek kuszált túszerűségének formáját vette fel. Ezek a ferde cseppkövek egészen ritka alakulások, az ostromosi barlang féltett kincsei.

Öt termet tártak fel a kutatók a legfelső szinten, de az alsó tavasbarlangok és e legmagasabb fekvésű barlangok között roppant függőleges kiterjedésben újabb és újabb barlangok rejtőznek, amelyeket gyárkémény magasságú kürtők kötnek össze.

A rendkívüli szépségű és felbecsülhetetlen értékű új ostromosi cseppkőbarlangot mielőbb látni szeretnék a magyar karsztvidék látogatói.

ANTALFFY GYULA